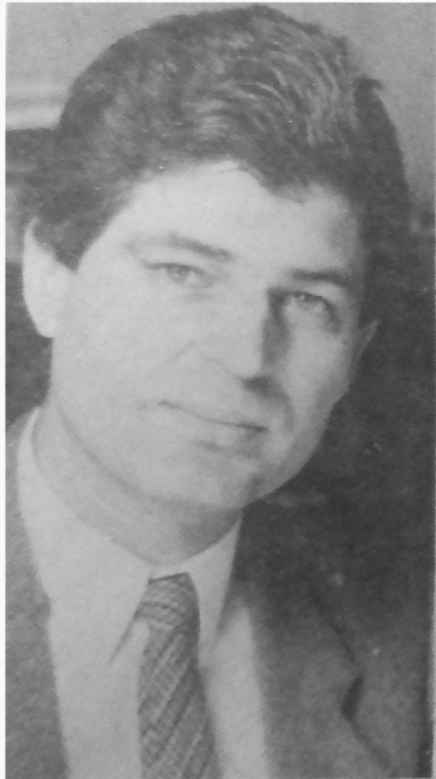

Gvozdom protiv »balkanske krčme«!

**BOŽO RUDEŽ,
PREDSJEDNIK
ODBORA ZA UREĐENJE
KRLEŽINA GVOZDA**

• Što zapravo želite preuređenjem Krležina Gvozda?

– Podržati prostore jugoslavenske duhovne sinteze umjesto larpurlartističke politike koja je sada na djelu! Želimo da to bude prostor u kojem će nastupati umjetnici iz Jugoslavije i svijeta, dakako s prvorazrednim programom, pretpostavljajući pritom da je afirmacija Krležina djela ujedno i afirmacija Jugoslavije. Jer, danas svijetu nismo zanimljivi jedino po nacionalnom pitanju i drugim našim problemima, nego po ljudima čije je djelo uspostavljeno kao kategorija poznata na svjetskoj kulturnoj mapi – po Maruliću, Držiću, Ruđeru Boškoviću, Vuku Karadžiću, Njegošu, Prešernu ili u 20. stoljeću po Kišu, Crnjanskom, Krleži, Pogoreliću i Milenkoviću. To je smisao kulturnog programa u preuređenom Gvozdu.

»Firmom Krleža« ili »Krleža-kompanijom« hoćemo podsjetiti na neke istine i neke misaone procese u ovim prostorima. To što s uređenjem počinjemo u »neju-načkom vremenu«, kako bi rekao Krleža, sasvim je u redu, jer i kulturni projekti, nove kulturne ideje i vizije – mogu pomoći izvlačenju iz krize, ako već ne mogu posve preokrenuti kriznu dioptriju.

• Tu, pretpostavljam, svakako ubrajate snagu Krležina imena – njegov duhovni refleksi?

– Dakako, dovoljno je, recimo, sjetiti se primjera njegova enciklopedijskog posla. Dok je Krleža uređivao enciklopedijska izdanja, do temeljnih se društvenih i kulturnih istina u ovim prostorima nije dolazilo po republičkom ključu, niti po delegatskom principu, već principom argumentacije i kritičke valorizacije sveukupne naše duhovne proizvodnje i baštine. Onako kako bi on sam rekao: istinu treba nemilosrdno svjedočiti! Bez tih istina, koje se traže stoljećima, ne može se naprijed, a ako se one izbjegavaju – kao sada na jugoslavenskom prostoru – onda dolazimo do onoga do čega smo danas stigli, da će se, ostanimo kod enciklopedijskog primjera, ova ili ona enciklopedijska odrednica riješiti na sastanku ovih ili onih »reprezentacija«. Dakako da je Krleža kao polihistor i veliki erudit najbolje mogao obavljati taj posao po svome duhovnom habitusu, ali je za sve na jugoslavenskom prostoru bio neosporan autoritet zato što je za svaku enciklopedijsku odrednicu tražio snagu argumentata a ne, kao što je danas popularno – argument snage.

• Vratimo se akciji uređenja Gvozda. Postoji li sličnost s muzejsko-memorijalnim centrima velikana kakvi postoje u svijetu?

– Ima i nema te sličnosti. Ima po samome Krleži, jer je on ime koje možemo staviti uz bok velikana svijeta. A nema, jer

se naša kulturna javnost prema Krleži ne odnosi onako kako se Francuzi, recimo, odnose prema Balzacu, ili Sovjeti prema djelima Tolstoja i Dostojevskog. U tome je naša »diferentia specifica«.

• Rekli ste nedavno na press-konferenciji kako u našoj javnosti ima pitanja – što će nam Krležin Gvozd ako je onaj Camusov osjećaj apsurd postao općevažeći, pa prosvjetni radnici, recimo, imaju manje od 800.000 dinara plaće itd... Što svjedoči o tome da je Odbor za uređenje Krležina Gvozda svjestan toga, da o tome vodi računa?

– Odbor je svjestan toga i zato se cijela akcija radi etapno. Gotov je projektni dio i – »lopata se može zakopati«... Financijska nam se konstrukcija čini u redu, nastojali smo izbjeći preopterećenja. Od države, od budžeta, društveno-političkih zajednica i sizova očekujemo da potpišu poseban samoupravni sporazum kojim bi se osiguralo 70 posto sredstava, a ostatak – marketingom. Taj sporazum još nije potpisan jer su zbog još neformirane vlade odgođeni svi planski dokumenti. No, ako iz budžeta grada Zagreba, recimo, očekujemo toliko koliko je prihod dvojice boljih zagrebačkih obrtnika – jasno vam je da nema pretjerivanja. A Krleža je valjda toliko zaslužio...

Ana Lendvaj